

**KARTA PRZEDMIOTU (SYLABUS)
OPIS PRZEDMIOTU**

Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Genetyka	
<i>kod kierunku/profil/poziom/forma/pozycja z planu</i>		Genetics	
Język wykładowy	Polski		
Rok akademicki	2021/2021		
Kierunek w zakresie	Lekarski		
Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie		
Profil studiów	Ogólnoakademicki		
Forma studiów	Stacjonarne		
Semestr / semestry	V zimowy		
Przynależność do grupy zajęć	Moduł C: Nauki przedkliniczne		
Status przedmiotu	Obowiązkowy		
Formy realizacji zajęć dydaktycznych, wymiar, punkty ECTS	Forma zajęć	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Liczba punktów ECTS
	Wykład	30 h	6 ECTS
	Ćwiczenia	30 h	
	Seminarium	30 h	
Powiązanie przedmiotu	z profilem studiów	Zapoznanie z metodologią i technikami badawczymi stosowanymi w genetyce jako wstęp do prowadzenia badań naukowych w zakresie budowy i funkcji genomu ludzkiego, zróżnicowania genetycznego i ewolucji populacji ludzkich, mutagenezy oraz genetycznego uwarunkowania chorób.	
	z uprawnieniami	... ECTS	
	z dyscypliną	Podstawy naukowe umożliwiające zrozumienie zjawiska dziedziczności i zmienności w populacjach ludzkich.	
Forma nauczania	Tradycyjna zorganizowana w uczelni wspomagana e-konsultacjami oraz materiałami dostępnymi on line.		
Wymagania wstępne	Znajomość cyklu komórkowego, podstaw genetyki klasycznej i molekularnej, mechanizmów ewolucji, znajomość zagrożeń środowiskowych i ich wpływu na człowieka. Realizacja efektów kształcenia w zakresie Biologii medycznej, biologii molekularnej, biochemii, biostatystyki.		
Jednostka prowadząca	Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu		
Koordynator	Dr Kornelia Polok		
Osoby prowadzące	Prof. dr hab. Roman Zieliński, Dr Kornelia Polok		
Adres strony internetowej pjo	https://www.matgen.pl		
Adres e-mail, telefon koordynatora	polokkornelia@gmail.com https://www.matgen.pl		

**EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE, REALIZACJA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WERYFIKACJA
EFEKTÓW UCZENIA SIĘ**

<p>Cel kształcenia:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nabycie wiedzy z zakresu genetyki pozwalającej na zrozumienie zjawiska dziedziczności i zmienności organizmów, ze szczególnym uwzględnieniem pozycji człowieka jako elementu środowiska przyrodniczego. 2. Zrozumienie roli człowieka w zachowaniu środowiska i jego zrównoważonym rozwoju. 3. Zrozumienie genetycznych uwarunkowań niektórych jednostek chorobowych u człowieka. 4. Zrozumienie wpływu środowiska na kształtowanie cech. 5. Nabycie wiedzy o nowoczesnych metodach diagnostyki molekularnej oraz umiejętności posługiwania się genetycznymi bazami danych wraz z narzędziami bioinformatycznymi w diagnostyce medycznej.
<p>Treści programowe. Wykłady</p>	<p>Wykłady: 30 h prowadzonych jako 10 wykładów po 3 h. Wykłady poprzedzają ćwiczenia.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Genetyka człowieka. Historia i współczesność. Genom człowieka w liczbach. Sprzężenia genów: częstości gamet, odległość genetyczna. Mechanizm crossing-over: kompleks synaptonemalny, inwazja nici DNA, rekombinazy, mediator rekombinacji. Badania asocjacyjne: GWAS, BSA. Mapowanie genomu: mapy genetyczne, cytogenetyczne, mapy sekwencji. Determinacja płci u człowieka: rola SRY, inaktywacja X, dymorfizm płciowy. Budowa X i Y. Ewolucja chromosomów płci. 2. Genom człowieka. Elementy genomu człowieka. Genom jądrowy: wielkość genomu jądrowego, zawartość GC, konwersja genów, liczba genów, elementy funkcjonalne, długość genów, rodziny genów, rodzina Morpheus, sekwencje powtarzalne. Genom mitochondrialny: wielkość, geny OXPHOS, sekwencje NUMT, interakcja z genomem jądrowym, dziedziczenie mtDNA, choroby uwarunkowane mtDNA. Koliste DNA, eccDNA: pochodzenie, funkcja. Projekt sekwencjonowania genomu ludzkiego: contigi, wersje, GRCh38.p13, T2T-CHM13. Bazy danych. 3. Mobilome. Transpozony: definicja, podział, sposób przemieszczania, budowa transpozonów, autonomiczne transpozony. Sekwencje transpozonowe w genomie człowieka: non-LTR (LINE, SINE), LTR (ERV), transpozony DNA. Rola transpozonów w ewolucji i ich aktywność. Rola transpozonów w odpowiedzi immunologicznej: HIV, przeciwciała i geny rag. Retrogeny: duplikacja poprzez retrokopie. Aktywne transpozony w genomie człowieka. Regulacyjna rola transpozonów LINE, Alu i ERV. 4. Ekspresja genów - transkryptom. Regulacja ekspresji u Prokariota: operon laktozowy, represja kataboliczna. Etapy regulacji ekspresji u Eukariota. Regulacja transkrypcji na przykładzie tubulin oraz genów odpowiedzialnych za gojenie ran. Czynniki transkrypcyjne na przykładzie regulacji ekspresji genów szoku termicznego. Alternatywny splicing. Regulacja splicingu przez elementy cis i trans. Rodzaje RNA: ncRNA, circRNA, miRNA, siRNA. Edytowanie RNA. Interferencja. Udział RNA w sygnalizacji komórkowej. Transkryptom człowieka. Transkryptomika. 5. Kontrola translacji. Regulacja po-transkrypcyjna. Mechanizmy degradacji mRNA, egzosom. Białka wiążące RNA: PABP, RBP, EJC. Kontrola na etapie inicjacji translacji: kompleks pre-inicjacyjny, rozpoznawanie kodonu START, czynniki eiF, ciała stresowe i ciała P. Regulacja post-translacyjna: fosforylacja, acetylacja, ubikwitynacja, glikozylacja. Choroby związane z modyfikacjami post-translacyjnymi. Epigenetyka: metylacja DNA, inżynieria epigenetyczna. 6. Genetyka populacyjna. Techniki wykorzystywane w genetyce populacyjnej. Populacja biologiczna i jej cechy, struktura wiekowa, tempo wzrostu. Populacja mendlowska. Częstości alleli, częstości genotypów. Prawo Hardy-Weinberga. Zróżnicowanie genetyczne: parametry genetyczne, polimorfizm, heterozygotyczność, H, indeks F, podział zmienności w populacjach. Podobieństwo genetyczne: metody oceny, współczynnik Nei'a, metody grupowania. 7. Selekcja i mutacje. Wpływ czynników środowiskowych na genom człowieka: wzrost, interakcja GxE, adaptacja. Selekcja naturalna: wartość przystosowawcza, współczynnik selekcji, selekcja kierunkowa, różnicująca, stabilizująca. Dryf genetyczny. Mutacje u człowieka; znaczenie w populacji, endogenne uszkodzenia DNA, typy mutacji, hotspoty, częstość mutacji, wpływ mutacji na wartość przystosowawczą. Rozprzestrzenianie się mutacji w populacjach ludzkich. Znaczenie ewolucyjne mutacji. 8. Genetyka wirusów. Cechy wirusów. Metody izolacji wirusów. Struktura wirusów: wirion, kapsyd, otoczka. Białka wirusów: niestrukturalne, białka kapsydu, katalityczne, białka macierzy, białka transmembranowe. Podobieństwo białek wirusów do białek komórkowych. Cykl życiowy wirusów. Materiał genetyczny wirusów. Budowa genomu wirusa lambda. Wirusa grypy. Zróżnicowanie genetyczne wirusów i quasigatunki. Mutageneza wirusów. Pochodzenie wirusów, wirusy olbrzymie. Rola wirusów w ewolucji organizmów komórkowych. Wirom człowieka. 9. Genetyka bakterii i grzybów. Bakterie właściwe i Archaea. Budowa genomu Archaea, E. coli. Cykle życiowe bakterii. Mutageneza bakterii. Genetyczne uwarunkowania patogenności. Cykle rozwojowe grzybów. Budowa genomu grzybów patogennych. Genetyka populacyjna bakterii i grzybów wywołujących choroby człowieka. Lekooporność: przyczyny i skutki. 10. Cechy ilościowe u człowieka. Genetyka zachowania ludzkiego i jej ewolucyjne pochodzenie. Badania bliźniąt. Dziedziczenie zdolności muzycznych. Neurogenetyka.

<p>Treści programowe: Ćwiczenia</p>	<p>Ćwiczenia: 30 h prowadzonych jako 10 ćwiczeń po 3 h. Poszerzenie wiedzy wykładowej i praktyczne ćwiczenia związane z tematyką omawianą na wykładzie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kariotyp człowieka: typy prążków, rozpoznawanie prążków. Analiza sprzężeń, obliczanie odległości genetycznej Mapa genetyczna człowieka. Ocena ryzyka genetycznego. Analiza sprzężeń z wykorzystaniem rodowodów. Katalog GWAS. 2. Przygotowanie wybranych genów do sekwencjonowania.. Odczyt chromatogramów dla pojedynczych sekwencji. Składanie contigów dla wybranego chromosomu. Analiza fragmentów restrykcyjnych. Analiza rodzin genowych. Dziedziczenie mitochondrialne. 3. Metody analizy transpozonów. Identyfikacja sekwencji transpozonowych w genomie człowieka. Porównanie transpozonów w różnych liniach rozwojowych. Analiza ekspresji sekwencji transpozonowych w stanach chorobowych. 4. Metody analizy RNA, cDNA, RNA-seq, mikromacierze. Projektowanie reakcji. Analiza transkryptomu człowieka z wykorzystaniem baz danych. Analiza lncRNA i jego funkcji. Wykorzystanie Real-Time PCR w analizie ekspresji genów. 5. Modelowanie obróbki potranslacyjnej dla wybranych sekwencji nukleotydowych. Wykorzystanie programów w bazie ExPaSy. Modelowanie porównawcze struktury białka. Analiza wzoru metylacji. <p>KOLOKWIUM I z zagadnień wykładowych 1-5 oraz ćwiczeń 1-5. Analiza pytań z kolokwium.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Opis struktury wybranej populacji. Ocena parametrów genetycznych dla wybranych populacji ludzkich. Ocena zróżnicowania genetycznego i podobieństwa genetycznego na poziomie morfologicznym i sekwencji DNA. Zróżnicowanie genetyczne sekwencji transpozonowych. Ocena podobieństwa genetycznego. Metody grupowania. 7. Symulacja selekcji przy założeniu różnych wartości współczynnika selekcji. Identyfikacja SNPs w populacjach człowieka. Symulacja rozprzestrzeniania się mutacji w populacji mendlowskiej oraz przy założeniu selekcji pozytywnej i negatywnej. Szacowanie częstości mutacji na podstawie danych rzeczywistych. 8. Identyfikacja wirusów metodami molekularnymi. Mutageneza u wirusów. Zasady projektowania szczepionek przeciwvirusowych. Modelowanie rozprzestrzeniania się wirusów. Zjadliwość i zakaźność. 9. Epidemiologia prątka gruźlicy na podstawie analizy genu <i>KatG</i>. Identyfikacja szczepów lekoopornych. Zróżnicowanie genetyczne <i>M. tuberculosis</i>, <i>B. burgdorferii</i>. Zasady projektowania testów diagnostycznych. 10. Analiza wyników doświadczeń z wykorzystaniem bliźniąt jednojajowych. Rozkład IQ w populacji ludzkiej jako przykład cechy ilościowej. <p>KOLOKWIUM II z zagadnień wykładowych 6-10 oraz ćwiczeń 6-10.</p> <p>Wszystkie wykłady i ćwiczenia są udostępniane na stronie https://www.matgen.pl przed terminem wykładów/ćwiczeń.</p>
<p>Treści programowe: Seminaria</p>	<p>Seminaria: 30 h prowadzonych jako 10 spotkań po 3 h. Celem seminariów jest nauka tworzenia projektów badawczych, planowania doświadczeń oraz prezentowania ich wyników w postaci publikacji. Na pierwszym spotkaniu studenci wybierają tematykę projektu, który przygotowują i przedstawiają w trakcie zajęć. Kolejność realizowanych tematów podawana jest na I spotkaniu po uzgodnieniu ze studentami.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jak przygotować dobry wniosek o grant badawczy z Unii Europejskiej? Zasady przygotowywania wniosków o finansowanie badań do programów ramowych UE. Elementy wniosku: excellence, impact, implementation. Zasady oceny wniosków: etapy oceny, osiąganie konsensusu. Bibliografia: N-Y system, cytowania w tekście, końcowe przypisy. Elementy publikacji w czasopiśmie z listy IF. (Prezentacja i omówienie przez prowadzącego zajęcia). –Wybór tematyki prezentacji przygotowywanych przez studentów oraz terminów prezentacji. <p>Studenci wybierają temat szczegółowy spośród proponowanych zagadnień.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Ewolucja gatunku <i>Homo sapiens</i>, drogi migracji i pochodzenie populacji ludzkich. Archeogenomika. 3. Uwarunkowania genetyczne i ewolucyjne zdrowego stylu życia. Nutrigenomika. 4. Adaptacja populacji ludzkich do różnych warunków środowiska, w tym do środowisk ekstremalnych (np. wysokie góry). 5. Genom człowieka: struktura, zmienność, sekwencjonowanie. Wykorzystanie danych z sekwencjonowania genomu ludzkiego w diagnostyce chorób oraz ich prewencji. 6. Transkryptom człowieka: struktura, zmienność i wykorzystanie. Choroby związane z zaburzeniami ekspresji genów. 7. Nowoczesne metody molekularne w diagnostyce chorób człowieka. 8. Kultury <i>in vitro</i>, inżynieria embrionalna i komórki macierzyste w terapii chorób genetycznych. 9. Rola szczepionek w zapobieganiu rozprzestrzeniania się chorób. Wykorzystanie inżynierii genetycznej do produkcji szczepionek. 10. Terapia genu i jej zastosowanie. Edytowanie genomu ludzkiego. 11. Farmakogenomika: projektowanie leków dostosowanych do genotypu. 12. Metody molekularne w medycynie sądowej.

	<p>13. <i>Medycyna personalizowana: korzyści i zagrożenia.</i></p> <p>14. <i>Genetyka wybranych chorób dziedzicznych.</i></p> <p>15. <i>Genetyka i epidemiologia wybranych patogenów bakteryjnych i wirusowych.</i></p> <p>16. <i>Genetyczne podstawy cech ilościowych u człowieka (np. wzrost, IQ, zachowanie).</i></p> <p>17. <i>Genetyczne podstawy chorób cywilizacyjnych: nadciśnienie, cukrzyca, otyłość, choroby neurodegeneracyjne.</i></p> <p>18. <i>Genetyczne podstawy nowotworów.</i></p> <p>19. <i>Struktura i zmienność genetyczna populacji ludzkich.</i></p> <p>20. <i>Genetyka w medycynie sportowej.</i></p>
<p>Metody dydaktyczne (kształcenia):</p>	<p>1. Wykład z wykorzystaniem technik multimedialnych oraz z elementami dyskusji.</p> <p>2. Ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystanie symulacji komputerowych, narzędzi bioinformatycznych w tym BLAST, CLUSTAL, MODELLER, środowiska R, internetowych baz danych; NCBI, ExPaSy, OMIM; ATLHOME, HDBAS, modelowanie molekularne, sieci i algorytmy genetyczne, składanie i annotacja genomów, modelowanie efektów mutacji genowych – ćwiczenia laboratoryjne, w tym izolacja DNA, cięcie enzymami restrykcyjnymi, przygotowanie reakcji PCR dla sekwencji unikalnych oraz skanujących genom, elektroforeza kwasów nukleinowych, elucja DNA z żelu agarozowego, hybrydyzacja DNA-DNA, przygotowanie do sekwencjonowania, odczyt chromatogramów dla pojedynczego genu, mapowanie genetyczne i fizyczne, odczyt danych z sekwencjonowania genomów, składanie contigów, analiza ekspresji genów. – rozwiązywanie zadań i problemów genetycznych, praca samodzielna i grupowa; – wykorzystanie narzędzi internetowych do samodzielnego sprawdzania nabytych umiejętności (np. kahoot). <p>3. Seminarium:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie projektów badawczych według wytycznych programów ramowych Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem stypendiów indywidualnych Marie Skłodowskiej-Curie (MSCA fellowships); – prezentacje multimedialne założeń przygotowanych projektów badawczych; – dyskusja dotycząca tematyki projektów badawczych; – dyskusja nad formą i sposobem prezentacji założeń projektów, poszukiwanie „mocnych” i „słabych” punktów. <p>4. Praca samodzielna z wykorzystaniem internetowych baz danych i materiałów on line: samodzielne rozwiązywanie wybranych problemów na podstawie materiałów zamieszczanych on line.</p>

Rygor zaliczenia, kryteria
oceny osiągniętych efektów
uczenia się: wykład i ćwiczenia

Obecności

1. Zgodnie z art. 18, punktem 4 regulaminu studiów w UTH dla studentów pierwszego roku oraz jednolitych studiów magisterskich wykłady i ćwiczenia są obowiązkowe.
  - a. Obecność studentów na wykładach może być kontrolowana. W trybie zdalnym (live) obecność na wykładach jest sprawdzana na podstawie zalogowania się do systemu. W przypadku trybu asynchronicznego studenci powinni się zapoznać z wykładem umieszczonym na stronie <https://www.matgen.pl>. Studenci mają możliwość zadawania pytań do wykładu za pomocą narzędzia Teams.
  - b. Obecność na wszystkich ćwiczeniach i seminariach jest obowiązkowa. W przypadkach losowych możliwe jest „odpracowanie” nieobecności z inną grupą po uprzednim powiadomieniu prowadzącego.
  - c. Wszystkie nieobecności należy usprawiedliwiać. W trybie zdalnym (live) obecność jest sprawdzana na podstawie zalogowania się do systemu.
  - d. W trybie stacjonarnym usprawiedliwione nieobecności powyżej 20% skutkują koniecznością odrobienia danych zajęć w postaci samodzielnego opracowania zagadnienia wykładowego lub przygotowania protokołów ćwiczeń.

Punktacja i oceny: ćwiczenia i wykłady

2. W celu zaliczenia przedmiotu w trybie zdalnym należy uzyskać 41 punktów na 80 możliwych do uzyskania. Przyznane punkty można sprawdzać na stronie <https://www.matgen.pl>.
3. Punkty w semestrze można uzyskać za kolokwia — maksymalnie 60 punktów (2 x 30). Kolokwia oparte są na zagadnieniach podanych na końcu każdego wykładu. Daty kolokwiów, tryb (zdalny live, asynchroniczny, stacjonarny) oraz zakres materiału są podane na stronie kursu: <https://www.matgen.pl>.
4. Pytania na kolokwiach mogą mieć formę:
  - a. testu jednokrotnego wyboru,
  - b. testu tak/nie,
  - c. pytań z luką,
  - d. pytań krótkich odpowiedzi,
  - e. pytań otwartych, w tym zagadnienia do opracowania,
  - f. zadań, w tym obliczeniowych.
5. Kolokwium jest przeprowadzane za pomocą platformy MS Forms w siedzibie uczelni lub w trybie zdalnym.
6. **W trybie stacjonarnym** można uzyskać punkty za aktywność na ćwiczeniach, która obejmuje udział w dyskusji, wykonanie prostych zadań, rozwiązywanie problemów w trakcie ćwiczeń. Można uzyskać max. 1 punkt. Punkty można uzyskać za samodzielne, indywidualne i dobrowolne opracowanie wybranych zadań z protokołów. W zależności od trudności lub złożoności zadania można uzyskać 2–4 punkty. Zadania do ewentualnego samodzielnego rozwiązania zaznaczone są w poszczególnych protokołach ćwiczeń.
7. **W trybie zdalnym punkty** można uzyskać za samodzielne przygotowanie prezentacji na wyznaczony temat/grupę tematów oraz samodzielne przygotowanie publikacji na wybrany temat. Prezentacje i publikacje przygotowywane są indywidualnie. Za prezentację i publikację można otrzymać maksymalnie po 5 punktów. Należy je przestać w wyznaczonych terminach na adres polokkornelia@gmail.com. Terminy i tematyka zostaną podane w protokołach ćwiczeń.
8. Wszystkie punkty ważą tyle samo. Nie przewiduje się punktów ujemnych.

W przypadku zajęć prowadzonych zdalnie, w zależności od aktywności grupy możliwe jest wprowadzenie zasady, że warunkiem zaliczenia każdego ćwiczenia jest wykonanie zadań zadanych w protokołach ćwiczeń i dostarczonych w wyznaczonym terminie. Zadania po terminie nie będą uznawane.

Aktualna punktacja jest udostępniana na stronie <https://www.matgen.pl>

<p>Rygor zaliczenia, kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się: seminary</p>	<p>Seminaria</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Seminaria będą polegały na przygotowaniu przez studentów projektów badawczych według wytycznych programów ramowych Unii Europejskiej.</i> 2. <i>Projekty będą oceniane przez prowadzącego pod kątem jakości opisu proponowanych badań, zastosowanych podejść badawczych oraz wykorzystania badań i ich zaplanowania.</i> 3. <i>Pierwsze spotkanie będzie poświęcone omówieniu zasad przygotowywania projektów badawczych oraz cech jakimi powinny się one charakteryzować na podstawie projektów przygotowywanych do programów Unii Europejskiej, zwłaszcza projektów przygotowywanych przez indywidualnych naukowców.</i> 4. <i>Projekty będą przygotowywane indywidualnie. Każda osoba będzie zobowiązana przygotować jeden projekt na wybrany przez siebie temat. Tematy powinny mieścić się w zakresie zagadnień seminaryjnych podanych w sylabusie i przedstawionych na pierwszych zajęciach.</i> 5. <i>Wybór tematów seminariów oraz dat ich wygłaszania powinien nastąpić podczas pierwszych zajęć. Lista z prelegentami, datami wystąpień i tematami powinna być dostarczana najpóźniej do następných zajęć.</i> 6. <i>Prezentacje będą oceniane na podstawie następujących elementów:</i> <ol style="list-style-type: none"> a. <i>Tytuł: 5 p.</i> b. <i>Przegląd literatury, opis problemu: 10 p.</i> c. <i>Cele badań: 5 p.</i> d. <i>Opis metodologii badań: 10 p.</i> e. <i>Znaczenie projektu dla badacza oraz dla jednostki, w tym współpraca z jednostkami zewnętrznymi, znaczenie badań dla społeczeństwa: 10 p.</i> f. <i>Sposób prezentowania wyników badań w środowisku naukowym (np. publikacje, repozytoria) oraz wśród niespecjalistów (NP. Noce naukowców, festiwale nauki): 10 p.</i> g. <i>Plan pracy uwzględniający podział zadań oraz harmonogram czasowy w postaci wykresu: 10 p.</i> h. <i>Zarządzanie projektem, w tym monitorowanie efektów projektu: 10 p.</i> i. <i>Analiza ryzyka oraz plany awaryjne: 10 p.</i> <p>Aktualna punktacja jest udostępniana na stronie https://www.matgen.pl</p>
<p>Rygor zaliczenia, kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się: egzamin</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Przedmiot kończy się egzaminem pisemnym. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie wykładu i ćwiczeń oraz seminariów.</i> 2. <i>Egzamin ma postać pisemną. Przeprowadzany przy pomocy MS Forms w siedzibie uczelni lub zdalnie.</i> 3. <i>Maksymalna liczba punktów za egzamin wynosi 50.</i> 4. <i>Pytania egzaminacyjne są opracowywane w oparciu o materiały wykładowe i ćwiczeniowe. Mogą one mieć formę:</i> <ol style="list-style-type: none"> a. <i>testu jednokrotnego wyboru,</i> b. <i>testu tak/nie,</i> c. <i>testu prawda/falsz;</i> d. <i>pytań krótkiej odpowiedzi;</i> e. <i>pytań z luką,</i> f. <i>pytań otwartych, w tym zagadnień do opracowania;</i> g. <i>analizy wypowiedzi lub problemów;</i> h. <i>zadań obliczeniowych;</i> 5. <i>W trybie zdalnym egzamin może być przeprowadzony w postaci testu live w czasie rzeczywistym, w postaci zagadnień do opracowania w trybie asynchronicznym lub z wykorzystaniem obu metod. Opracowane prace należy przesłać w wyznaczonym terminie na adres mailowy, polokkornelia@gmail.com.</i> 6. <i>Terminu należy bezwzględnie przestrzegać. Prace przesłane po terminie nie będą uwzględniane.</i> 7. <i>Przy każdym pytaniu podana jest maksymalna liczba punktów. Po zakończeniu egzaminu udostępniany jest klucz z prawidłowymi odpowiedziami.</i>

Sposób obliczania oceny końcowej:	Zaliczenie wykładów + ćwiczenia (liczba punktów, ocena):		Seminarium (liczba punktów, ocena):	
	• 41-50:	3,0 (dostateczny)	• 50-59:	3,0 (dostateczny)
	• 51-60:	3,5 (dostateczny plus)	• 60-65:	3,5 (dostateczny plus)
	• 61-69:	4,0 (dobry)	• 66-70:	4,0 (dobry)
	• 70-75:	4,5 (dobry plus)	• 71-75:	4,5 (dobry plus)
	• 76-80:	5,0 (bardzo dobry)	• 76-80:	5,0 (bardzo dobry)
	Egzamin (liczba punktów, ocena):			
		• 35-39:	3,0 (dostateczny)	
		• 40-43:	3,5 (dostateczny plus)	
		• 44-46:	4,0 (dobry)	
		• 47-48:	4,5 (dobry plus)	
		• 49-50:	5,0 (bardzo dobry)	

Efekty uczenia się dla przedmiotu w odniesieniu do efektów kierunkowych i formy zajęć				Metody weryfikacji efektów uczenia się	
Numer efektu uczenia się	Opis efektów uczenia się dla przedmiotu (PEU) Student, który zaliczył przedmiot (W) zna i rozumie/ (U) potrafi / (K) jest gotów do:	Kierunkowy efekt uczenia się (KEU)	Forma zajęć	Forma weryfikacji (zaliczeń)	Metody sprawdzania i oceny
W1	<i>Zna funkcje genomu, transkryptomu i proteomu człowieka oraz podstawowe metody stosowane w ich badaniu, procesy replikacji, naprawy i rekombinacji DNA, transkrypcji i translacji oraz degradacji DNA, RNA i białek, a także koncepcje regulacji ekspresji genów.</i>	B.W14	Wykład 2 Wykład 3 Wykład 4 Ćwiczenia 2 Ćwiczenia 3 Ćwiczenia 4 Seminarium 5 Seminarium 6	Zaliczenie Egzamin Praca domowa	Test, wykonanie prostych testów PCR, analizy restrykcyjnej, odczyt sekwencji, model struktury przestrzennej białka.
W2	<i>Zna w podstawowym zakresie problematykę komórek macierzystych i ich zastosowania w medycynie.</i>	B.W19	Seminarium 8	Zaliczenie	Projekt badawczy, analiza publikacji, dyskusja.
W3	<i>Zna podstawowe metody informatyczne i biostatystyczne wykorzystywane w medycynie, w tym medyczne bazy danych, arkusze kalkulacyjne i podstawy grafiki komputerowej.</i>	B.W26	Wykład 1 Wykład 2 Wykład 3 Wykład 4 Ćwiczenia 1 Ćwiczenia 2 Ćwiczenia 3 Ćwiczenia 4	Zaliczenie Egzamin Praca domowa	Test, znajomość bazy NCBI, ExPaSy i OMIM, znajomość narzędzi bioinformatycznych: BLAST, CLUSTAL, MODELLER
W4	<i>Zna podstawowe metody analizy statystycznej wykorzystywane w badaniach populacyjnych i diagnostycznych.</i>	B.W27	Wykład 6 Wykład 7 Wykład 10 Ćwiczenia 6 Ćwiczenia 7 Ćwiczenia 10	Zaliczenie Egzamin Praca domowa	Test, zadania sprawdzające znajomość testów statystycznych stosowanych w genetyce ilościowej i populacyjnej.
W7	<i>Zna zasady prowadzenia badań naukowych, obserwacyjnych i doświadczalnych oraz badań in vitro służących rozwojowi medycyny.</i>	B.W29	Seminarium 1-20	Zaliczenie	Udział w dyskusji, prezentacja projektu badawczego, ocena projektów badawczych.
W8	<i>Zna podstawowe pojęcia z zakresu genetyki.</i>	C.W1	Wykład 1 Wykład 10 Ćwiczenia 1 Ćwiczenia 10	Zaliczenie Egzamin Praca domowa	Test, zadania genetyczne na dziedziczenie jedno i wielogenowe.
W9	<i>Zna zjawiska sprzężenia i współdziałania genów.</i>	C.W2	Wykład 1 Ćwiczenia 1	Zaliczenie Egzamin Praca domowa	Test, krzyżówki genetyczne, obliczanie odległości, znajomość map genetycznych.
W10	<i>Zna czynniki wpływające na pierwotną i wtórną równowagę genetyczną populacji.</i>	C.W8	Wykład 6 Wykład 9 Ćwiczenia 6 Ćwiczenia 9 Seminarium 2 Seminarium 4 Seminarium 15 Seminarium 19	Zaliczenie Egzamin Praca domowa	Test, określanie struktury genetycznej populacji, określanie równowagi Hardy-Weinberga, ocena wpływu selekcji na strukturę populacji.
W11	<i>Zna podstawy diagnostyki mutacji genowych i chromosomowych odpowiedzialnych za choroby dziedziczne oraz nabyte, w tym nowotworowe.</i>	C.W9	Wykład 7 Wykład 8 Ćwiczenia 5 Ćwiczenia 7 Ćwiczenia 8 Seminarium 7 Seminarium 14	Zaliczenie Egzamin Praca domowa	Test, dopasowanie metod diagnostycznych do genetycznej genezy chorób.

W12	<i>Zna genetyczne mechanizmy nabywania lekooporności przez drobnoustroje i komórki nowotworowe.</i>	<i>C.W11</i>	<i>Wykład 8 Wykład 9 Ćwiczeni 8 Ćwiczenie 9 Seminarium 15</i>	<i>Zaliczenie Egzamin Praca domowa</i>	<i>Test, identyfikacja mutacji warunkujących lekooporność, identyfikacja czynników promujących lekooporność.</i>
W13	<i>Zna epidemiologię zarażeń wirusami i bakteriami oraz zakażeń grzybami i pasożytami z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania.</i>	<i>C.W13</i>	<i>Wykład 8 Wykład 9 Ćwiczenie 9 Seminarium 9</i>	<i>Zaliczenie Egzamin Praca domowa</i>	<i>Test, identyfikacja genetycznych podstaw zakażeń drobnoustrojami, rozumienie ewolucji układu pasożyt-żywciel.</i>
W14	<i>Zna genetyczne podstawy doboru dawcy i biorcy oraz podstawy immunologii transplantacyjnej.</i>	<i>C.W25</i>	<i>Wykład 5 Ćwiczenia 5</i>	<i>Zaliczenie Egzamin</i>	<i>Test, poszukiwanie genotypów HLA wykazujących zgodność tkankową.</i>
W15	<i>Zna i rozumie problem lekooporności, w tym lekooporności wielolekowej.</i>	<i>C.W40</i>	<i>Wykład 9 Ćwiczenia 9</i>	<i>Zaliczenie Egzamin Praca domowa</i>	<i>Test, dyskusja, prezentacja, analiza szczepów M. tuberculosis, MDR</i>
W16	<i>Zna podstawowe kierunki rozwoju terapii, w szczególności możliwości terapii komórkowej, genowej i celowanej w określonych chorobach;</i>	<i>C.W42</i>	<i>Seminarium 7, Seminarium 8, Seminarium 10, Seminarium 11 Seminarium 13</i>	<i>Zaliczenie</i>	<i>Prezentacja projektu badawczego, dyskusja.</i>
W17	<i>Zna zasady promocji zdrowia, jej zadania i główne kierunki działania, ze szczególnym uwzględnieniem znajomości roli elementów zdrowego stylu życia.</i>	<i>D.W14</i>	<i>Seminarium 3, Seminarium 17</i>	<i>Zaliczenie</i>	<i>Prezentacja projektu badawczego, dyskusja</i>
W18	<i>Zna zasady pracy w zespole.</i>	<i>D.W18</i>	<i>Seminarium 2-20</i>	<i>Zaliczenie</i>	<i>Wspólne projekty, dyskusja oksfordzka.</i>
U1	<i>Potrafi posługiwać się podstawowymi technikami laboratoryjnymi, takimi jak analiza jakościowa, miareczkowanie, kolorymetria, pehametria, chromatografia, elektroforeza białek i kwasów nukleinowych.</i>	<i>B.U8</i>	<i>Ćwiczenia 2 Ćwiczenia 3 Ćwiczenia 5 Ćwiczenia 6 Ćwiczenia 7 Ćwiczenia 8 Ćwiczenia 9</i>	<i>Zaliczenie</i>	<i>Projekt i założenie reakcji PCR oraz analiza elektroforetyczna i statystyczna wyników, identyfikacja molekularna szczepów prątka gruźlicy, przygotowanie analizy RNA.</i>
U2	<i>Potrafi korzystać z baz danych, w tym internetowych, i wyszukiwać potrzebne informacje za pomocą dostępnych narzędzi internetowych.</i>	<i>B.U10</i>	<i>Ćwiczenia 1 Ćwiczenia 4 Ćwiczenia 7 Ćwiczenia 8</i>	<i>Zaliczenie, Egzamin Praca domowa</i>	<i>Fragment mapy genetycznej, model białka, ocena efektów selekcji pozytywnej i negatywnej.</i>
U3	<i>Potrafi dobierać odpowiedni test statystyczny, przeprowadzać podstawowe analizy statystyczne, posługiwać się odpowiednimi metodami przedstawiania wyników, interpretować wyniki metaanalizy i przeprowadzać analizę prawdopodobieństwa przeżycia.</i>	<i>B.U11</i>	<i>Seminarium 2-20</i>	<i>Zaliczenie</i>	<i>Udział w dyskusji, prezentacja projektu badawczego.</i>
U3	<i>Potrafi wyjaśniać różnice między badaniami prospektywnymi i randomizowanymi i kliniczno-kontrolnymi, opisami przypadków i badaniami eksperymentalnymi oraz szeregować je według wiarygodności i jakości dowodów naukowych.</i>	<i>B.U12</i>	<i>Seminarium 2-20</i>	<i>Zaliczenie</i>	<i>Udział w dyskusji, prezentacja projektu badawczego.</i>

U4	Potrafi planować i wykonywać proste badania naukowe oraz interpretować ich wyniki i wyciągać wnioski.	B.U13	Seminarium 1-20	Zaliczenie	Udział w dyskusji, prezentacja projektu badawczego, ocena projektów badawczych, analiza publikacji.
U5	Potrafi oceniać zagrożenia środowiskowe i posługiwać się podstawowymi metodami pozwalającymi na wykrycie obecności czynników szkodliwych (biologicznych i chemicznych) w biosferze.	C.U6	Wykład 7 Wykład 8 Wykład 9 Ćwiczenia 8 Ćwiczenia 9	Zaliczenie Egzamin Praca domowa	Wykrywanie wybranych bakterii na podstawie testów molekularnych
U6	Potrafi wykazywać odpowiedzialność za podnoszenie swoich kwalifikacji i przekazywanie wiedzy innym.	D.U16	Seminarium 2-20	Zaliczenie	Udział w dyskusji, prezentacja projektu badawczego.
U7	Potrafi krytycznie analizować piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, i wyciągać wnioski.	D.U17	Seminarium 1-20	Zaliczenie	Analiza wybranych prac naukowych. Projekt publikacji. Ocena projektów badawczych.
<p>Stopień osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się: np.:B.W14+++; K_B.W19++, K_B.W26+++; K_B.W27+++; K_B.W29+++; K_C.W01+++; K_C.W02+++; K_C.W08+++; K_C.W09++; K_C.W11+++; K_C.W13++; K_C.W25++; K_C.W40+++; K_C.W42++; K_D.W14+++; K_D.W18+++; K_B.U08+++; K_B.U10+++; K_B.U11+++; K_B.U12+++; K_B.U13+++; K_C.U06++; K_D.U16+++; K_D.U17+++.</p>					

Literatura podstawowa, literatura uzupełniająca, pomoce naukowe

Literatura podstawowa

1. Brown TA. 2019. *Genomy*. PWN. Wydanie 111. ISBN: 978-83-01-20802-8
2. ERA: The European Research Area. Dostęp: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/areal-european-research-area-era>.
3. Polok K.: *Genetyka i ewolucja. Zadania i problemy*. Wyd. SQL Olsztyn 2010. Wersja elektroniczna 2011. Dostęp: <https://zenodo.org/record/1254549>
4. Węgleński P. 2020. *Genetyka molekularna*. PWN. Wydanie VI. ISBN: 978-83-01-14744-0
5. Zielinski R, Polok K. 2021. *Materiały z genetyki i genetyki klinicznej dla studentów Ili roku kierunku lekarskiego*. Dostęp: <https://www.matgen.pl>Autor. Rok. Tytuł. Miejsce: Wydawnictwo.

Literatura uzupełniająca

1. *Journal of Human Genetics*. Dostęp: <https://www.nature.com/jhg/>
2. 4. *Quality of Life. Find out more about the well-being of Europeans*. Dostęp: https://ec.europa.eu/urostat/cache/infographs/qol/index_en.html

Inne pomoce naukowe

1. ExPaSy. *Bioinformatics Resource Portal*. Baza danych. Dostęp: <https://www.expasy.org>
2. NCBJ. *National Centre for Biotechnology Information*. Baza danych. Dostęp: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
3. OMIM: *Online Mendelian Inheritance in Man*. Baza danych. Dostęp: <https://www.omim.org/>
4. *Genetics Home Reference*. National Institute of Health. Dostęp: <https://ghr.nlm.nih.gov/>

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się – bilans punktów ECTS

Udział w zajęciach, aktywność	Obciążenie studenta [h]		
	Inne godz. Kontaktowe (IGK)	Zajęcia bez nauczyciela-praca własna studenta (ZBN)	Zajęcia dydaktyczne
Udział w wykładach	-	-	30 h
Samodzielne studiowanie tematyki wykładów	-	10 h	-
Udział w ćwiczeniach / ćwiczeniach laboratoryjnych	-	-	30 h
Udział w seminariach			30 h
Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń/seminariów	-	40 h	-
Udział w konsultacjach	2 h	-	-
Przygotowanie do zaliczenia / egzaminu	-	30 h	-
Udział w egzaminie / zaliczeniu	8 h	-	-
Sumaryczne obciążenie pracą student	10 h/ 0,3 pkt. ECTS	80 h/ 2,7 pkt. ECTS	90 h/ 3 pkt. ECTS
Punkty ECTS za przedmiot	6 pkt. ECTS		

Informacje dodatkowe, uwagi

Student ma na bieżąco dostęp do wszystkich materiałów wykładowych i ćwiczeniowych oraz swojej punktacji na stronie <https://www.matgen.pl>. Student ma dostęp do e-konsultacji.